

**СТРАТЕГИЯ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА
РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ
НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА
ДЕЙНОСТ
НА ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ
“ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ ”**

ПЛОВДИВ

2016 г.

**ВЯРНО С
ОРИГИНАЛА**

Стратегията за прилагане на резултатите от научноизследователската дейност на ПУ «Паисий Хилендарски», наричана по-нататък за краткост Стратегията, е разработена в отговор на обществените предизвикателства, свързани с необходимостта от постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж в ЕС през второто десетилетие на 21 век и обхваща периода 2016-2025.

Стратегията очертава ключовите цели, приоритети и мерки за прилагане на резултатите от научноизследователската дейност в контекста на националната и европейска политика.

I. СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА

Стратегията се базира върху насоките в областта на науката и научните изследвания, формулирани в:

- Стратегия за развитие на ПУ «Паисий Хилендарски» (2011-2025)
- Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж” 2014-2020 г.
- Национална стратегия за развитие на научните изследвания 2025
- Стратегията на ЕС за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж - Европа 2020
- Стратегия за мобилност 2020 за Европейското пространство за висше образование (2012 г.)
- Стратегия за ефективно прилагане на информационни и комуникационни технологии в образованието и науката на Република България 2014-2020 г. (2014);
- Зелената книга за изграждане на обща стратегическа рамка за финансиране от ЕС на научните изследвания и иновациите.
- Национални стратегически и секторни документи, свързани с дългосрочно развитие на научните изследвания:
 - Споразумението за партньорство, очертаващо рамката за управление на средствата от структурните фондове в България в периода 2014 г. – 2020 г.;
 - Националната програма за развитие: България 2020;
 - Националната стратегия за регионално развитие на Република България (2012-2022 г.) ;

Всички тези институционални, национални и европейски стратегически и оперативни документи се основават на задълбочени анализи на проблемите в развитието на научните изследвания и акцентират върху предизвикателствата пред тях в следващите години. В същото време посочените по-горе документи очертават основните приоритетни области, които са обект на целенасочена финансова подкрепа и могат да послужат като ориентир за висшите училища в стремежа им не само да планират, но и да прилагат резултатите от научно-изследователската си дейност.

**ВЯРНО
ОРИГИНАЛА**

II. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО

С приемането си в Европейския съюз България постепенно заема своето място в общността с политическите си, образователните и културни традиции, активно участвайки в реализирането на неговите общи политики, създавайки условия за тяхното реално претворяване в действителността. Развитието на европейската икономика, основана на знанието и на иновационните дейности, постави нови и категорични изисквания за повишаване качеството на образованието, на професионалната квалификация, а те, от своя страна - на силата на науката и нейната връзка с индустрията.

Определяща роля за политиката в областта на прилагането на резултатите от научно-изследователската дейност на Университета имат и процесите в България и региона и по-специално във висшето образование:

- масово обедняване, демографски срив, интензивна имиграция на младите хора;
- противоречиво икономическо, социално и културно развитие на България в резултат на бавните структурни промени и трансформации с неблагоприятен ефект, корупция и други, особено в периода на криза след 2010 г., довели до изключително висока безработица, превишаваща 30%, най-вече сред младежта до 25 г., трансформация и девалвация на ценности и традиции;
- намалели ресурси във висшето образование в резултат на икономическата криза и непоследователната политика на държавата към образователните институции;
- липса на инвестиции и подкрепа от страна на бизнеса;
- драстично влошени финансови условия за научноизследователска дейност, което ограничава достъпа на висшите училища до разгръщането на фундаментални и практико-приложни изследвания, нарушава научноизследователската инфраструктура и капацитет, води до икономическа неефективност;
- нарушена възрастова и поколенческа структура в научните области, обуславящи пасивност и липса на капацитет за обвързаност на образованието с научноизследователските ресурси;
- силно влияние на основните регионални фактори: демографска специфика на областта с обвързваща характеристика от социален характер и производна социална структура на населението, особености на изграждане на образователната и социалната сфери и кадровия ресурс;
- нетния коефициент на записване на населението на възраст 19-23 г. за 2015 година според НСИ е 44,2%, което е най-високия процент от 2011 година насам;
- Спецификата на интелектуалния пазар, с претенции за нови компетентности и условия за "учене през целия живот", с установените потребности на пазара на труда и бизнес средата.

Стратегията отчита идентифицираните в „Споразумението за партньорство“ предизвикателства, свързани с науката, изследванията и висшето образование, а именно:

- В сферата на науката:
 1. Ниски инвестиции в научноизследователска дейност. България изостава съществено по този показател от другите държави членки на ЕС;
 2. Отдръпване на младите хора от академична кариера;
 3. Недостатъчна материално-техническа база и липса на модерно оборудване за научноизследователска дейност;

ВЯРНО С
ОРИГИНАЛА

4. Недобре развита електронна изследователска инфраструктура, която да осигури среда за съвместно провеждане на научноизследователска и развойна дейност от изследователски организации и отделни изследователи, независимо къде се намират.
 5. Загуба на утвърден потенциал, т.е. напускане на сектора от млади учени с висок потенциал;
 6. Липса на ефективни механизми за привличане и стимулиране на водещи български учени, работещи в чужбина или за привличане на чуждестранни докторанти или изследователи за провеждане на научни изследвания в България, както и на преподаватели за работа в български висши училища.
- В сферата на висшето образование и ученето през целия живот, които имат връзка с научноизследователската дейност:
 1. Неефективна връзка между системите на висшето образование, професионалното образование и обучение, и бизнеса;
 2. Нужда от по-тясно обвързване на образованието с потребностите на бизнеса;
 3. Необходимост от интензифициране на контактите, засилване на връзката и съвместната работа между представители на висшето образование и науката;
 4. Подкрепа на предприемачеството във висшите училища, включително и чрез създадените центрове по предприемачество в тях.
 - В сферата на образователната инфраструктура и информационните и комуникационни технологии:
 1. Недостатъчен достъп и използване на съвременните информационни и комуникационни технологии в образованието, обучението и научните изследвания;
 2. Недостатъчно развита нормативна уредба за създаване и използване на информационни и комуникационни технологии в обучението.

Стратегията отчита нерешените проблеми на национално и академично ниво, идентифицирани в Националната стратегия за развитие на научните изследвания 2020, а именно:

1. Липса на устойчивост и прогнозируемост на инвестициите в научноизследователска и развойна дейност, като за базов индикатор се ползва целта, заложена с РМС № 803 от 10.11.2010 г. относно приемане на предварителен вариант на Националната програма за реформи на Република България (2010 - 2013 г.) в изпълнение на Стратегията „Европа 2020“. Важен компонент при повишаване на инвестициите в научноизследователска и развойна дейност е увеличаване на финансирането със средства от европейските фондове и програми и инвестиции от частния сектор;
2. Липса на съвременни методи на управление в държавните висши училища и научни организации. Това води до невъзможност за обновяване на научния състав, силно неблагоприятна възрастова структура на персонала и на стимули, в т.ч. и неатрактивни образователни програми и модули за младите хора в училищна и студентска възраст, които да ги подтикнат към научна кариера;
3. Липса на динамична институционална структура на публичната научна система и неизползване на инструментариума на кохезионната политика за нейното осъвременяване;

**ВЯРНО С
ОРИГИНАЛА**

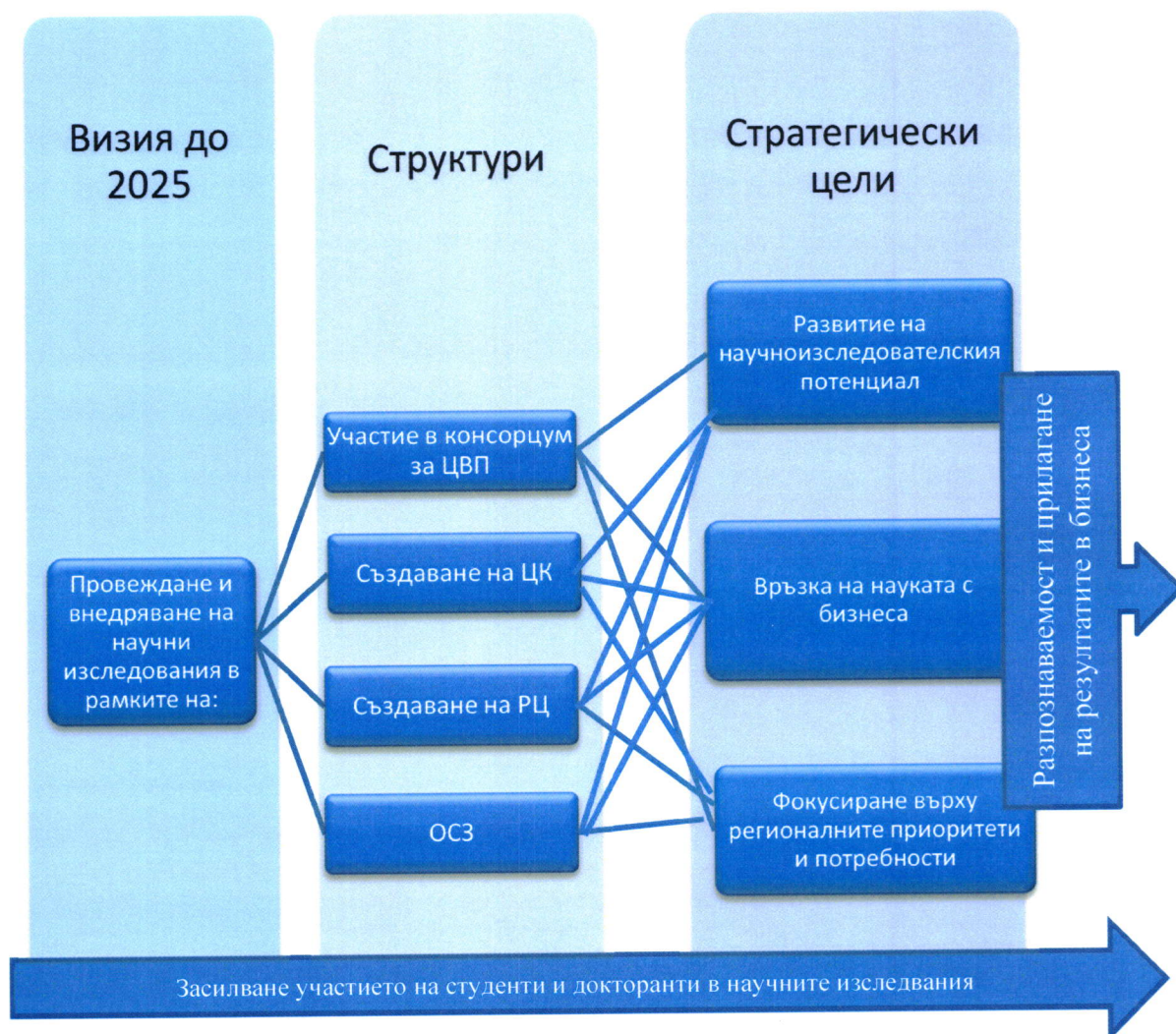
4. Нисък дял на програмното финансиране на научните изследвания, както и промяна на съотношението между публичните и частни инвестиции;
5. Невъзможност организациите да развиват схеми за мобилност – вътрешна и междуинституционална, и междусекторна, за което са налице и нормативни пречки;
6. Нарушена съгласуваност на политиките за образование, наука и иновации;
7. Недостатъчно добре развита институционална рамка за научни изследвания, както и липса на взаимодействие между различни организации, публични и частни, посредством съвременни междуинституционални структури, като клъстери, технологични центрове, центрове за технологичен трансфер, центрове за комерсиализация на патенти и интелектуална собственост и други;
8. Ограничен и неефективно прилаган инструментариум за подкрепа на иновациите на национално ниво;
9. Липса на съвременно управление на интелектуалната собственост в публично финансираните научноизследователски организации и висшите училища;
10. Липса на координационни механизми, от типа национални технологични платформи, обединяващи научните интереси и интересите на практиката.

Целите, които си поставят националните документи за развитие на науката и образованието в програмния период 2014 - 2020 г., са основани на идентифицираните предизвикателства и са отговор на европейските изисквания и политики.

Стратегията на ПУ отчита необходимостта от интегрираност на целите на университета с националните и европейски цели в областта на научните изследвания, и изцяло се вписва в контекста на планираната държавна политика в областта на научните изследвания в програмния период 2014-2020 г.

ВИЗИЯ, ЦЕЛИ, ПРИОРИТЕТИ И МЕРКИ НА СТРАТЕГИЯТА

Европейската и национална политика разглежда инвестициите в научни изследвания и технологично развитие като решаващ фактор за икономическия растеж и развитие на конкурентоспособността на икономиката. Повишаването на качеството на научните изследвания и развитието на иновациите е от съществено значение за устойчивия растеж. Високото качество на научните изследвания и образованието са базово условие за постигане на този растеж. За целта е необходимо учените и специалистите, работещи в сферата на висшето образование и науката, да бъдат мотивирани към такава дейност чрез конкурентно възнаграждение, възможности за професионално развитие, модерна инфраструктура и подходяща работна среда.

В Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ се предвижда в България да се създадат 4 центъра за върхови постижения и 8 центъра за компетентност. Тези структури следва да улеснят генерирането на нови идеи в науката и тяхното приложение в практиката. Центровете за компетентност са средища за водещи специалисти и изследователи в научна сфера от международно значение в областта на приложните науки и иновациите. Визията на ПУ „Паисий Хилендарски“ до 2025 г. залага на участието на изследователи (преподаватели, докторанти и студенти) от ПУ, както и в работещите в рамките на основните структурни звена (ОСЗ) научноизследователски дейности, така и в новосъздадени центрове от различен тип – Центрове за върхови

ВЯРНО С
ОРИГИНАЛА

постижения (ЦВП), Центрове за компетенции (ЦК) и Регионални центрове (РЦ) в приоритетните за страната и региона научни направления и икономически области.

Мерките ще се фокусират в подкрепа на научни колективи с доказан потенциал да провеждат изследвания с високо научно качество, чиито резултати намират признание и подобаваща оценка от международната научна общност. Такива научни колективи ще бъдат подпомагани в достатъчна степен и продължителност, чрез осигуряване на съвременна научна инфраструктура и конкурентно възнаграждение, за да постигнат и поддържат най-високо ниво на изследователската си дейност.

В резултат от развитието на центрове от различен тип, в страна ни ще се създадат условия за висококачествени и ефективни научни изследвания в съответствие с приоритетите в Националната стратегия за научни изследвания, както и с общоевропейските научни приоритети. Чрез настоящата Стратегия, ПУ си поставя амбициозните задачи да предлага конкурентоспособни продукти, придобити в рамките на:

- Научноизследователски дейности в център за компетентност в областта на „Индустрия за здравословен живот и био-технологии“, и „Информатика и информационни и комуникационни технологии“, където ПУ да участва като партньор. Очакваното въздействие от планираните мерки ще бъде извън времеви обхват на действие на този документ

- Научноизследователски дейности в център за върхови постижения в областта на „Индустрия за здравословен живот и био-технологии“ и „Информатика и информационни и комуникационни технологии“, където ПУ да участва като партньор.

- Научноизследователски дейности в регионален център в областта на „Индустрия за здравословен живот и био-технологии“ и/или „Новите технологии в креативните и рекреативните индустрии“ и/или „Информатика и информационни и комуникационни технологии“, и/или „Мехатроника и чисти технологии“.

- Научноизследователски дейности от екипи и центрове на основните структурни звена.

III. ОСНОВНИ ЦЕЛИ

Основна стратегическа цел: *Разпознаваемост и прилагане на резултатите от научноизследователската дейност в бизнеса.*

Цел 1 Развитие на научноизследователския потенциал

Приоритет 1.1 Усъвършенстване на институционалната среда за повишаване качеството на научните изследвания в ПУ;

Мярка 1.1.1 Подобряване на информационната осигуреност на преподавателите относно текущи и бъдещи проекти с локална, национална и международна насоченост;

Мярка 1.1.2 Подобряване на материално техническата база и модернизиране на оборудването за научноизследователска дейност;

Мярка 1.1.3 Провеждане на политика за привличане и задържане на млади учени с висок научен потенциал.

Мярка 1.1.4 Постигане на мултидисциплинарност на провежданите научни изследвания.

Мярка 1.1.5 международни научноизследователски проекти с европейска значимост

Мярка 1.1.6 Развитие на иновативни докторски програми с активно включване на представители на практиката и бизнеса.

Приоритет 1.2 Разпознаваемост на научноизследователските резултати на ПУ.

Мярка 1.2.1 Планиране на научните изследвания, проучване на възможностите за финансирането им представяне на резултатите от тях.

Мярка 1.2.2 Осигуряване на възможности за публикуване на резултатите в престижни издания, следени от Web of Science и Scopus с помощта на специализиран фонд.

Мярка 1.2.3 Въвеждане на система от стимули за научноизследователска работа, с които да се поощряват върхови постижения на изследователите от ПУ.

Мярка 1.2.4 Поддържане и подобряване на възможностите за достъп до бази данни и електронни библиотеки.

Мярка 1.2.5 Поддържане и подобряване на издателската дейност на ПУ.

Мярка 1.2.6 Привличане на чуждестранни специалисти за работа в Университета и участие на наши преподаватели в учебната и научната дейност на чуждестранни университети и научни институции.

Цел 2 Връзка на науката с бизнеса

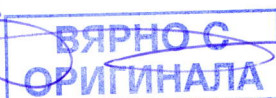
Приоритет 2.1 Активизиране на сътрудничеството и контактите на ПУ с бизнеса и публичния сектор.

Мярка 2.1.1 Разработване и популяризиране на възможности за обучение на представители на малки и средни предприятия.

Мярка 2.1.2 Включване на утвърдени представители на бизнеса и публичния сектор като лектори, ментори и наставници в теоретичното и практическото обучение на студентите в ПУ.

Мярка 2.1.3 Активизиране на взаимодействието между кариерния център на ПУ и бизнеса.

Мярка 2.1.4 Включване в пазара на интелектуалната собственост.

Приоритет 2.2 Целево ориентиране на комуникационната политика на ПУ в областта на научните изследвания.

Мярка 2.2.1 Разработване на комуникационна стратегия по отношение на научноизследователска работа, насочена към бизнеса и публичния сектор.

Мярка 2.2.2 Проучване на възможности за съвместни изследвания по актуални практически проблеми на бизнеса.

Приоритет 2.3 Подобряване на условията за привличане на външни ресурси за научноизследователска работа.

Мярка 2.3.1 Генериране на идеи за проекти, за които да се търси финансиране от бизнес със силно представяне в региона.

Мярка 2.3.2 Подобряване на информационна осигуреност на изследователския състав за наличните възможности за финансиране.

Мярка 2.3.3 Създаване на механизми, организационни и институционални инструменти за системно привличане на ресурси за провеждане на приложни изследвания и тяхното маркетинг сред представители на бизнеса в област Пловдив както и на национално ниво.

Приоритет 2.4 Нормативна осигуреност

Мярка 2.4.1 Осигуряване на ефективна работа на Център за трансфер на технологии.

Мярка 2.4.2 Прилагане на правилник за управление на интелектуалната собственост, за експлоатация и комерсиализация на резултатите от научни изследвания на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“.

Цел 3 Фокусиране върху регионалните приоритети и потребности

Приоритет 3.1 Институционализиране на партньорските взаимоотношения в областта на научните изследвания

Мярка 3.1.1 Създаване на мрежи, партньорства и консорциуми, насочени към решаването на проблеми с регионална значимост.

Мярка 3.1.2 Разработване на публични политики и стратегии за развитие на региона.

Приоритет 3.2 Регионална култура и история.

Мярка 3.2.1 Провеждане на изследвания, съобразени с характерни за региона културно-исторически особености, приложими в регионален, национален и международен аспект.

Мярка 3.2.2 Провеждане на изследвания в мултикултурна среда, приложими в региона.

Изброените цели, приоритети и мерки поставят основата на бъдещата реализация на продуктите на научноизследователската дейност, като следва да се отчете динамиката на процесите в науката, законодателството и търсенията на пазара.

IV. МЕХАНИЗЪМ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ОТЧИТАНЕ НА СТРАТЕГИЯТА

При създаването на стратегическата част на документа са съблюдавани и следвани базовите принципи: бъдещо проектно финансиране, основано на потребностите, устойчиво развитие и интегрираност на мерките. Предвижда се изпълнението на Стратегията да бъде планирано в годишния план за научноизследователската и художественотворческата дейност на ПУ в съответствие с индикативните годишни работни програми на инструментите за финансиране на научноизследователска дейност (държавен бюджет, национални оперативни програми, международни програми и др.)

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дадената Стратегия представя визията за дългосрочна политика на ПУ в областта на прилагане на резултатите от научните изследвания. Целите са проблемно ориентирани и са изведени онези ключови мерки за ПУ, чрез които ще се постигне конгломерат между институционалните, националните и европейските цели на развитие в периода 2016-2025 г. Дългосрочният характер на Стратегията изисква периодично тя да бъде преразглеждана и актуализирана, с оглед адаптирането ѝ към промените на средата. Планираните приоритети и мерки ще допринесат за изпълнение на стратегическите цели и ще доведат до стимулиране на инвестиционната активност на бизнеса в научни разработки по обществено значими и пазарно ефективни проблеми на екологията, социалната устойчивост, националната сигурност, икономическия растеж и ефективност, научно-технологичните иновации, межкултурните и социокултурните връзки с оглед на потребностите на националния и регионалния бизнес и интелектуален пазар.

Стратегията за прилагане на резултатите от научноизследователската дейност на Пловдивски университет "Паисий Хилендарски" е приета на заседание на Академическия съвет, протокол № 15/19.12.2016 г.

* Пловдивски университет "Паисий Хилендарски" не носи отговорност при промяна в текста от страна на потребителите и недобросъвестно използване на документа.

